

Бакуліна Н.

*науковий співробітник лабораторії навчання російської мови
та мов інших етнічних меншин Інституту педагогіки НАПН України*

РОБОТА З АВТЕНТИЧНИМ МАТЕРІАЛОМ ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ МОВИ ІВРИТ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ

Мова іврит як предмет представлена у школах з українською мовою навчання. Основною метою початкового навчання мови іврит є формування комунікативної компетенції (мовленнєвої, мовної, соціокультурної та діяльнісної), здатності успішно користуватися мовою для вирішення різноманітних життєвих завдань, що потребують застосування мовленнєвих умінь. Ця робота є основою для опанування мовою на подальших етапах навчання, але вона має забезпечити учнів повноцінно користуватися мовою

іврит як засобом комунікації, пізнання та прилучення до скарбів єврейської культури. Одним із шляхів реалізації компетентнісно орієнтованого навчання мови іврит є робота з автентичним матеріалом.

Автентичний матеріал – це усні або письмові тексти, які є реальним продуктом носіїв мови. В чистому вигляді вони не адаптовані для потреб учнів з урахуванням їх рівня володіння мовою. І хоча вони не пристосовані до навчальних цілей, за умови ретельного відбору змісту та методів навчання, саме вони стануть мостом між штучним та природним мовним середовищем. Адже ці матеріали є вкрай необхідними у природному середовищі, і тому однією з задач вчителя – мовника є розвиток комунікативної компетенції учнів взагалі і навчання користуватися та оперувати автентичною інформацією зокрема.

Застосування автентичного матеріалу у навчанні необхідно для створення міцної бази для спілкування мовою іврит та здатності нормального функціонування в івритомовному середовищі (Н. Наво, 2006). За думкою професора Е. Ольштайн, «найважливіше у процесі засвоєння – це існування автентичного та відповідного матеріалу в мові, що вивчається. Такий матеріал надає можливість встановлювати зв'язок з мовою в межах контексту спілкування, як у письмовій, так і в усній формі. Розвиток бігкості та правильності використання мовних елементів при користуванні новою мовою може мати місце тільки тоді, коли учні схильні до природного використання цієї мови» (Е. Ольштайн, 1998).

Сучасні вчені визначають основні характеристики автентичного матеріалу: природність лексичного наповнення та граматичних форм, ситуативна адекватність мовних засобів, відображення національних особливостей та традицій побудови і функціонування тексту (Е. Азімов, А. Щукін, 1999).

Для роботи з автентичним матеріалом розробляються автентичні завдання, що стимулюють взаємодію з текстом та які базуються на операціях, які здійснюють носії мови під час роботи з джерелами інформації. Виконання автентичних завдань вже на початковому етапі сприяє розвитку усіх видів мовленнєвої діяльності – аудіювання, говоріння, читання та письма. Зокрема, у навчанні аудіювання до таких завдань можна віднести загальне слухання та розуміння почутого, мовну здогадку, вилучення основної інформації, слухання оголошень, інструкцій, аудіозаписів, розуміння розмови (діалогічного мовлення) носіїв мови; у навчанні говоріння – загальне усне монологічне мовлення, опис та розповідь, звертання до аудиторії, загальне усне діалогічне мовлення, бесіда, цілеспрямована співпраця, обмін інформацією, надання та отримання інтерв'ю, трансакції для отримання товарів та послуг; у навчанні читання – загальне читання вголос і мовчки, читання кореспонденції, інструкцій, читання з метою орієнтації та для отримання інформації; у навчанні письма – загальне писемне спілкування, листування, записки, повідомлення, заповнення формулярів, творче письмо. Цим та іншим мовленнєвим життєво необхідним діям, якими користується людина у повсякденному житті, учень має навчитися в процесі опанування новою мовою. Завдання такого характеру

можуть надати роботі з текстом більш мотивований, природний характер та сприяти розвиткові комунікативної компетентності.

Далі у таблиці подано різні види текстів, відповідна тематика ситуацій їх застосування та типи навчальних і контрольних завдань для роботи з автентичним матеріалом.

Вид тексту	Тематика ситуацій	Типи завдань
Карта: географічна, міста, транспорту.	Подорож. Місто. Транспорт.	<ul style="list-style-type: none"> • Знайди на карті... • Вкажи (намалюй) маршрут з ... до ... • Назви (й покажи) самий швидкий маршрут до... • Прослухай назву (міста, річки ...) та знайди на карті. • Знайти назви ... міст рідною мовою що відповідають еквівалентним назвам мовою іврит (на карті). • Дати відповідь на запитання, що стосуються географічного положення Ізраїлю та України. • Вікторина: Чи знаємо ми карту Ізраїлю?
Квитки на транспорт. Квитки в кіно, театр, музей.	Подорож. Місто. Вільний час.	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитати текст на білеті та знайти відповіді: скільки коштує квиток? На який маршрут (до якого міста) квиток? До якого театру? На яке число? На який час? Яка назва спектаклю, фільму чи виставки і т.п. • На основі тексту квитка скласти діалог про подорож, про вартість та тривалості поїздки (спектаклю, ...)
Вивіски (в магазині).	Покупки. Сім'я.	<ul style="list-style-type: none"> • Назвати (прочитати назви) відділів, де можна придбати... • Назвати, що продається у кожному відділі та що скільки коштує. • Виготовити аналогічні вивіски, «облаштувати» з їх допомогою магазин у класі та розіграти діалоги в ситуації «У магазині».
Етикетки (товарів).	Покупки. Іжа. Дім та квартира.	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитати етикетки та знайти кожній з них відповідний малюнок. • Прочитати та відповісти на запитання, скільки коштує... • Прочитати та виписати назви тих товарів, які б ти хотів придбати для... • Порівняти ціни на різних етикетках.

Реклама газеті, плакати).	(у) Покупки. Спорт.	<ul style="list-style-type: none"> • На основі зразка скласти власну рекламу (до вечору, вікторини, свята...). • Прочитати плакат (рекламу) та сказати, про що йдеться мова. • Намалювати до реклами (плакату) малюнок.
Розклад руху (автобусів, літаків, поїздів).	Подорож. Транспорт. Правила дорожнього руху.	<ul style="list-style-type: none"> • Знайти у розкладі потрібне місто. • Назвати час відправлення та прибуття. • Скласти маршрут поїздки. • Дізнатися про...
Прогноз погоди.	Подорож. Погода. Пори року.	<ul style="list-style-type: none"> • Графічно (у вигляді схеми, коду) представити текст. • Описати погоду. • Розповісти про свої плани у вільний час, виходячи з погоди.
Шкільний розклад. Розпорядок для школяра.	Школа. Домашні (шкільні) обов'язки. Вільний час. Канікули.	<ul style="list-style-type: none"> • Порівняти з власним розкладом (розпорядком дня). • Знайти навчальні предмети, яких немає (які є) у власному розкладі; вписати ці предмети. • Скласти власний розклад. • Розпитати друга про улюблені предмети (про його розпорядок дня). • Обмінятися думками про розпорядок дня (про навчальні предмети). • Скласти календар, розпорядок дня, використовуючи малюнки.
Програма теле- та радіопередач.	Дозвілля. Улюблене заняття. Улюблені фільми, радіопередачі. Спорт. Інші захоплення.	<ul style="list-style-type: none"> • Знайти у програмі дитячі передачі та висловити свою думку щодо їх змісту. • Висловити свої інтереси. • Вписати з програми назви передач, що присвячені... • Порівняти різні програми. • Обговорити власні інтереси (наприклад, "Я хотів би подивитися... Мені подобається"). • Скласти власну програму.
Меню.	Їжа, звичаї та традиції (в їжі).	<ul style="list-style-type: none"> • Скласти власне меню. • Висловити власну думку про улюблені (не улюблені) страви. • Співвіднести малюнки з текстом меню.

		<ul style="list-style-type: none"> • Скласти діалог в ситуації “В кафе”.
Рецепти (медичний, кулінарний).	Самопочуття. Їжа. Домашні обов'язки. День народження.	<ul style="list-style-type: none"> • Скласти діалог в ситуації “У лікаря”. • Співвіднести частини тексту з малюнками (кулінарний рецепт). Розташувати текст у правильній послідовності. • Скласти власний рецепт; представити його у малюнках (у правильній послідовності). • Приготувати страву за наданим рецептом (наприклад, провести у класі “Салатний” або “Солодкий” урок та ін.).
Інструкції по виконанню саморобки (правила гри).	Улюблене заняття, ігри, захоплення.	<ul style="list-style-type: none"> • Виконати інструкцію (зробити саморобку, погратися в гру у відповідності з правилами)
Інструкції для догляду за тваринами.	Домашні тварини.	<ul style="list-style-type: none"> • Розповісти (з опорою на текст) про свою домашню тварину та догляд за нею. • Намалювати тварину та написати основні правила догляду за нею.
Дитячий лист (поздоровлення тощо).	Сім'я. Школа. Друзі. Улюблені розваги. Життя у місті та селищі. День народження. Свято.	<ul style="list-style-type: none"> • Знайти на карті місце відправлення. • Назвати (прочитати) формули, типові для письма (дата, привітання, прощання, оформлення адреси тощо). • Розповісти, що дізнався з письма про ... • На поштовій марці відмітити країнознавчу інформацію (що зображено на марці?, з якої країни?, які символи?); назвати тему, за якою можна було б згрупувати поштові марки. • Написати відповідь.
Країнознавчі проспекти (журнали).	Подорож. Вільний час. Звичаї, традиції.	<ul style="list-style-type: none"> • Знайти у тексті місця, які розповідають про... • Висловити власну зацікавленість (бажання побачити щось). • Міста та їх визначні пам'ятки. • Розповісти, про що дізнався з тексту про... • Скласти маршрут подорожі. • Співвіднести малюнки з відповідними частинами тексту.
Художній текст (казки,	Сім'я. Школа. Дозвілля.	<ul style="list-style-type: none"> • Відповісти на запитання. • Поставити (усно, письмово)

<p>оповідання, комікси, вірші, пісні тощо).</p>	<p>Захоплення. Взаємовідношення людей один з одним та природою. Улюблені тварини та ін.</p>	<p>запитання.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Співвіднести малюнки з частинами текстів. • Намалювати малюнок (серію малюнків, що відображають динаміку розвитку сюжету). • Інсценізувати казку, п'єсу, у тому числі з ляльками. • Підготувати колаж. • Висловити думку про... • Підкреслити (виписати, прочитати) ключові слова. • Скласти план. • Придумати (вибрати) заголовок. • Відновити текст (заповнити пропуски, придумати початок або кінець). • Написати самому коротке римування: підібрати ритм до римування (відстукуючи, прихлопуючи у долоні, використовуючи бубон, барабан, олівці й т.п.)
---	---	---

Література:

1. Азимов Э.Г., Шукин А.Н. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков). – СПб: «Златоуст», 1999. – С. 34.
2. Нава Нево. Обучение ивриту маленьких детей, живущих в диаспоре. - Электронный журнал «Вопросы еврейского образования», №2, 2006.
3. Elite Olshtain. Second language acquisition research and language teaching: what have we learned so far? Hebrew Higher Education. A Journal for Methodology and Pedagogy in the University Teaching of Hebrew Language and Literature. Volume 9, 1998. – P. 14.